

Taaljournaal (tweede editie)

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

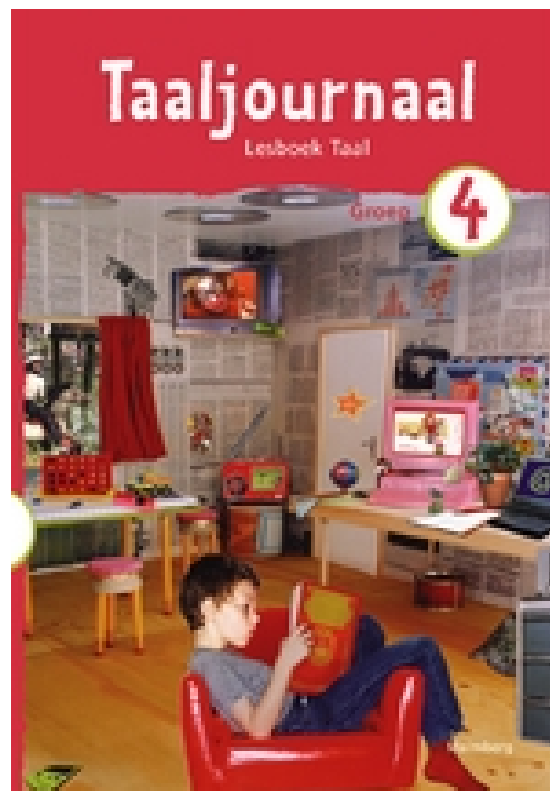
Taaljournaal (tweede editie)

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

November 2009

slo

nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Beschrijvingsgegevens

Taaljournaal - een taalmethode voor de basisschool (tweede editie)

Uitgever

Malmberg BV BAO, Uitgeverij
Postbus 233
5201 AE 's Hertogenbosch
Telefoon: 073 6288722
Fax: 073 6288777
E-mail: voorlichting.bao@malmberg.nl
Website: www.malmberg.nl

Jaar van uitgave

2002

Algemeen

Taaljournaal (tweede editie) is een geïntegreerde taalmethode die uitgaat van interactief taalonderwijs en bestemd is voor groep 4 tot en met 8 van het basisonderwijs. De methode bestaat uit drie deelleergangen: Taal (domeinen spreken en luisteren, stellen, taalbeschouwing en woordenschat); *Spelling en Woordenschat* (facultatief en bedoeld voor taalzwakke leerlingen). Deze tweede editie is een geheel nieuwe methode ten opzichte van *Taaljournaal* eerste versie (1993).

Samenstelling

Taaljournaal Taal bestaat per leerjaar (groep 4-8) uit: een handleiding, een leerlingenboek, een activiteitenboek, een set kopieerbladen, een cd met geluidsfragmenten en een toetsboekje (verbruiksmateriaal; twee verschillende versies). Additioneel is er per leerjaar: een kaartenbak met twee sets opdrachtkaarten, een kaartenbak sterkaarten met verrijkingstof voor zowel taal als spelling en insteekvel portfoliomap (verbruiksmateriaal). Bij de methode zijn facultatieve internetopdrachten ontwikkeld. Een school kan hier gratis een abonnement opnemen.

Taaljournaal Spelling bestaat per leerjaar (groep 4-8) uit: een handleiding, een set kopieerbladen, een werkboekje (verbruiksmateriaal) en een antwoordenboek. Additioneel is er per leerjaar een computerprogramma en een klassikale poster spelling (voor groep 7-8 één poster). De additionele deelleergang *Taaljournaal Woordenschat* bestaat per leerjaar uit een computerprogramma en een onderzoekboekje (ook bruikbaar bij overige deelleergangen).

Inhoud

In *Taaljournaal Taal* komen de leerlijnen luisteren, spreken, lezen, schrijven, taalbeschouwing en woordenschat aan de orde. Lezen is niet als compleet uitgewerkte leerlijn aanwezig; wel zijn er leesactiviteiten daar waar de taalactiviteiten daartoe uitnodigen. In de handleidingen *Taaljournaal Taal* wordt een overzicht gegeven van de doelen per leerlijn per groep. *Taaljournaal Taal* kent per leerjaar achttien thema's van elk twee weken. In de eerste week van het thema wordt er vooral gewerkt aan de mondelinge doelen; in de tweede week staan de schriftelijke doelen centraal.

De opbouw van een lesweek is steeds hetzelfde. Per week zijn er vijf taallessen van vijftig minuten. Op dag 1 en dag 3 vinden begeleide lessen plaats. Dag 1 wordt besteed aan woordenschat (vijf woorden NT1 en vijf woorden NT2); dag 3 aan taalbeschouwing (volgens het model van directie instructie).

Elke les kent zijn eigen vaste opbouw:

- Dag 1: anker (10 minuten), semantiseren (15 min.), zelfstandig werken (15 min.), activiteiten kiezen (10 min.).
- Dag 3: startactiviteiten (10 min.) instructie (10 min.), zelfstandig werken (10 min.), terugkoppeling (5 min.), zelfstandig werken (10 min.) en afsluiting (5 min.).
- Op dag 2 en 4 vinden keuzeactiviteiten plaats en werken de leerlingen zelfstandig. Op deze dagen komen de verschillende leerlijnen geïntegreerd aan de orde.
- Op dag 5 worden activiteiten afgerond, kunnen leerlingen extra begeleiding krijgen, vindt toetsing plaats (week 2) en wordt werk uit de portfolio gepresenteerd.

Omgaan met verschillen

Taaljournaal biedt naast de basisstof ook verrijksstof. Er zijn uitlopopdrachten (steropdrachten) voor die leerlingen die sneller klaar zijn met de basisstof. Voor taalvaardige kinderen zijn opdrachtkaarten (sterkaarten) ontwikkeld. Deze opdrachten zijn zowel voor taal als spelling.

Elke lesweek zijn de leerlingen bij *Taal* twee dagen geheel zelfstandig aan het werk. Ze kiezen daarvoor steeds uit een aanbod van vijf taalactiviteiten die activiteiten die het beste aansluiten bij hun eigen motivatie en leerstijl. Bij de activiteiten staan tips en aanwijzingen.

Spelling

Taaljournaal kent een aparte deelleergang voor Spelling: *Taaljournaal Spelling*. Voor spelling zijn drie algemene doelen geformuleerd: "De kinderen bereiken een zodanige spellingbeheersing dat ze in staat zijn om teksten te schrijven (schrijfwijze van veelvoorkomende woorden). De kinderen beschikken over een spellingaanpak en een aantal strategieën waarmee ze tot de juiste schrijfwijze van tot dan toe ongeschreven woorden kunnen komen. Hierbij wordt inbegrepen de vaardigheid om gebruik te maken van hulpmiddelen als een woordenboek of de spellingcontrole van een tekstverwerkingsprogramma op de computer. De kinderen hebben tussentijds altijd inzicht in de mate van beheersing van de aangeleerde spellingcategorieën." Bij de veranderlijke en onveranderlijke woorden worden drie specifieke doelen geven. Per week staan de lesdoelen vermeld.

Er worden vijf spellingstrategieën onderscheiden: fonologische strategie of luisterweg; regelstrategie of regelweg; inprentstrategie of weetweg (voorkeursstrategieën); analogiestrategie of net-als-weg; opzoekstrategie of opzoekweg. Bij de onveranderlijke woorden worden 56 spellingcategorieën onderscheiden; deze sluiten zoveel mogelijk aan bij de door het Cito gebruikte indeling. De categorieën zijn ingedeeld naar strategieën. De werkwoordsvormen worden in groep 4 en 5 behandeld alsof het onveranderlijke woorden zijn. In groep 6 wordt met de werkwoordspelling begonnen.

De leerstof voor *Taaljournaal Spelling* is verdeeld over negen blokken van vier weken.

De structuur van elk blok is gelijk: week 1 introductie en oefeningen eerste spellingcategorie; week 2 introductie en oefeningen tweede spellingcategorie; week 3 derde spelling categorie, herhaling en toetsing; week 4 remediëren (computer of kopieerbladen). Leerlingen die geen remediëring nodig hebben, gaan verder met de sterkaarten voor taal en spelling of met materialen uit het taalgedeelte. Elke week zijn er drie spellinglessen van twintig minuten. Les 1 biedt spellingcategorie aan aan de hand van een verhaal en opdrachtwerkboek; les 2 instructie en zelfstandig werken werkboek; dag 3 zelfstandig werken aan keuzeopdrachten op de kopieerbladen. In week 3 wordt er op de derde dag getoetst.

Leerlingen gaan op dag 2 en 3 grotendeels zelfstandig aan het werk. Er is een antwoordenboekje waarmee leerlingen zelf hun werk kunnen nakijken.

De deelleergang *Spelling* bevat per week vier keuzeopdrachten waarbij differentiatie naar tempo en belangstelling mogelijk is. De leerstof bij spelling wordt voornamelijk individueel verwerkt (werkboek); bij de keuzeopdrachten wordt veelal in tweetallen gewerkt.

Voor de leerlijn *Spelling* zijn er toetsen ontwikkeld die aan het einde van de derde week worden afgenomen. De toets(mixtoets) staat in de handleiding. De leerlingen vullen de gedicteerde veranderlijke en onveranderlijke woorden in op een kopieerblad. Voor de resultaten van de mixtoets is er een registratieblad in de kopieermap. Hierbij wordt een normering van 80% gehanteerd. Aan de hand van een foutenanalyse wordt duidelijk of er remediering nodig is. Ook de mixtoets kan met het computerprogramma worden afgenomen. Zowel de resultaten van de remediëringsoefeningen als de toetsen worden bijgehouden. De leerlingen kunnen op een kopieerblad, het 'Klim op blad' zelf hun resultaten over een jaar registreren. Drie keer per jaar zijn er beoordelingstoetsen (week 12-24-36) waarin alle categorieën uit de afgelopen twaalf weken aan de orde komen. Ook hiervoor zijn in de kopieermap registratiebladen opgenomen.

Meer info

[Leermiddelenplein](#)

[Analyse SLO](#)

[Methodesite](#)

[Recensie JSW jaargang 88 nummer 10](#)

[Recensie COS februari 2004](#)

Toelichting bij het compacten

Algemeen

Bij het compacten van de methode *Taaljournaal* zijn de algemene aanwijzingen gevolgd zoals die door SLO zijn opgesteld. Dit betekent dat naast eenvoudige, gesloten opdrachten ook veelal de herhalingsstof geschrapt is. Opdrachten waarbij samengewerkt moet worden, zijn niet geschrapt vanwege het feit dat het voor deze leerlingen goed is dat zij ook regelmatig met andere kinderen (leren) samenwerken. Af en toe is er ook een opdracht blijven staan vanwege de specifieke inhoud van de oefening. Bijvoorbeeld een opdracht over pesten. Daarnaast is binnen de leerlijn taalbeschouwing gekeken naar cruciale leermomenten. Het betreft hier de lessen op dag 3 van de week. Daar waar nieuwe stof aangeboden wordt, is ervoor gekozen om die les te laten staan, de overige lessen zijn vrijwel altijd geschrapt.

Bij de lessen woordenschat is als algemene lijn gehanteerd dat de leerling alleen meedoet aan de introductie van de eerste les van een blok (thema). Hierin wordt ook een zogenaamd anker aangeboden, een betekenisvolle context als introductie op het thema. De leerling volgt dit onderdeel en verwerkt van het onderdeel woordenschat alleen de 'NT-1' woorden. In de tweede les woordenschat van een blok doet de (hoog)begaafde leerling niet mee.

De herhalingsactiviteiten van de woordenschat op dag 5 van de oneven week zijn eveneens veelal geschrapt.

Bij het schrappen of laten staan van de activiteiten is ervoor gekozen om een activiteit of helemaal te schrappen of helemaal te maken. Dit om te voorkomen dat leerlingen langer met het opzoeken van het materiaal bezig zijn dan met de geselecteerde activiteit zelf.

De sterkaarten bestaan uit 'taalkaarten' en 'spellingskaarten'. Het compacten is alleen gericht op de taalkaarten, dit betreft de oneven kaarten. Ten eerste omdat volgens afspraak het spellingsgedeelte niet in het compacten meegenomen zou worden en ten tweede omdat de spellingskaarten ook niet erg uitdagend zijn voor deze doelgroep.

Tips voor de leerkracht

- De leerlingen doen bij de woordenschatlessen alleen mee aan de eerste les van de oneven week. In deze les wordt het 'anker' gepresenteerd. Dit vormt de start van het thema. Hierna verwerkt de (hoog)begaafde leerling alleen de 'NT-1' woorden (de 'rondjes' woorden) van het thema. Dit kan de leerling in principe zelfstandig doen. In de even week van dat blok doet de leerling niet mee aan de woordenschatles (dag 1).
- Als in het routeboekje staat dat de leerling een activiteit moet maken, dan maakt de leerling de activiteit helemaal.
- Bij de keuze-activiteiten op dag 2 en 4 zijn die activiteiten geschrapt die voor de (hoog)begaafde leerling minder uitdagend zijn en/of inhoudelijk te eenvoudig zijn. Dit betekent in veel gevallen dat de leerling uit minder activiteiten kan kiezen. Het is niet nodig om de hoogbegaafde leerling altijd als eerste te laten kiezen, maar houd er wel rekening mee dat de leerling beperkte keuze heeft.
- Bij opdrachten met een 'vierkantje' en een 'rondje' maakt de (hoog)begaafde leerling altijd de opdracht met een 'rondje'. Dit geldt ook voor de toetsen.
- De sterkaarten staan opgenomen bij dag 1 van de oneven week. De leerling kan hier op een zelfgekozen moment in het blok van twee weken aan werken.

- Het programma van *Taaljournaal* bestaat uit 36 weken. Plan drie keer per jaar een moment, bijvoorbeeld na 12, 24 en 36 weken waarop u met de leerling een kort reflectiegesprek voert. Op grond van dit gesprek kunt u eventueel een aantal zaken in het routeboekje voor deze leerling aanpassen.

SLO is het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Al meer dan 30 jaar geven wij inhoud aan leren en innovatie in de driehoek beleid, wetenschap en onderwijspraktijk. De kern van onze expertise betreft het ontwikkelen van doelen en inhouden van leren, voor vele niveaus, van landelijk beleid tot het klaslokaal.

We doen dat in interactie met vele uiteenlopende partners uit kringen van beleid, schoolbesturen en -leiders, leraren, onderzoekers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (ouders, bedrijfsleven, e.d.).

Zo zijn wij in staat leerplankaders te ontwerpen, die van voorbeelden te voorzien en te beproeven in de schoolpraktijk. Met onze producten en adviezen ondersteunen we zowel beleidsmakers als scholen en leraren bij het maken van inhoudelijke leerplankeuzes en het uitwerken daarvan in aansprekend en succesvol onderwijs.

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40
F 053 430 76 92
E info@slo.nl

www.slo.nl

slo